

การพัฒนาแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อ
การเกิดจิตสำนึกของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์
The Development of Structural Equation Model of Factors Influencing
Public – Consciousness Formation of Non-Formal Students
in the Cluster of Nakhonchaiburin

พรณี ราชจันทร์¹ เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์² และ กระพัน ศรีงาน³
Punnee Rachjan¹, Phoaphongphat Bunkanan² and Krapun Sringan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสำนึกของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ 2) เพื่อศึกษาระดับการเกิดจิตสำนึกของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสำนึกของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 4) เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสำนึกของนักศึกษาการศึกษานอกระบบในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาการศึกษานอกระบบในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ จำนวน 380 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.37- 0.91 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นด้วยโปรแกรม LISREL

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสำนึกของนักศึกษาการศึกษานอกระบบในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ระดับการเกิดจิตสำนึกของนักศึกษาการศึกษานอกระบบในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อ

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

² อาจารย์ ประจำกลุ่มวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

³ อาจารย์ ประจำกลุ่มทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

¹ Ph.D. student, Major of Educational Administration, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

² Lecturer, Educational Foundation, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

³ Lecturer, Educational Testing and Research, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

การเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า มีความสอดคล้องกัน มีค่าสถิติพิจารณาได้แก่ ค่า Chi-square = 130.25, ค่า df = 110, ค่า P = .09, ค่า RMSEA = 0.018, ค่า SRMR = 0.024, ค่า GFI = 0.98, ค่า AGFI = 0.96 และค่า CFI = 1.00

4. ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านความเป็นพลเมือง 2) ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม 3) ปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม และ 4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ มีดังนี้ 1) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาส่งผลทางอ้อมต่อการเกิดจิตสาธารณะ โดยส่งอิทธิพลผ่านปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม ปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรมและปัจจัยด้านความเป็นพลเมือง 2) ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคมส่งผลทางอ้อมต่อการเกิดจิตสาธารณะ โดยส่งอิทธิพลผ่านปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม และปัจจัยด้านความเป็นพลเมือง และ 3) ปัจจัยด้านความเป็นพลเมืองส่งผลทางอ้อมต่อการเกิดจิตสาธารณะโดยส่งอิทธิพลผ่านปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม

ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม 2) ปัจจัยด้านความเป็นพลเมือง 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และ 4) ปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของปัจจัยด้านการเกิดจิตสาธารณะ มีค่าเท่ากับ 0.53 หมายความว่า ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม ปัจจัยด้านความเป็นพลเมือง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม สามารถอธิบายความแปรปรวนของการเกิดจิตสาธารณะ ได้ถึงร้อยละ 53

คำสำคัญ รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น การเกิดจิตสาธารณะ

Abstract

This research aimed: 1) to study of the level of factors influencing public-consciousness formation of non-formal educational students in the cluster of Nakhonchaiburin, 2) to study the level of public – consciousness formation of non-formal educational students in the cluster of Nakhonchaiburin, 3) to examine the goodness-of-fit of the structural equation model of factors influencing public – consciousness formation of non-formal educational students in the cluster of Nakhonchaiburin developed by the researcher with empirical data, and 4) to study the direct effect, indirect effect and total effect of factors influencing public – consciousness formation for non-formal educational students in the cluster of Nakhonchaiburin. The samples were 380 non-formal educational students in the cluster of

Nakhonchaiburin, selected by using multi-stage random sampling technique. The instrument used for collecting the data was a 5-rating scale questionnaire with the discrimination value between 0.37–0.91 and the reliability at 0.97. The program used for analyzing the descriptive statistics was SPSS for window and the program used for analyzing the goodness-of-fit of the structural equation model was LISREL 8.52.

The findings were as follows:

1. The level of factors influencing public – consciousness formation of non-formal educational students in the cluster of Nakhonchaiburin both in overall and at each aspect was at the high level.

2. The level of public – consciousness formation of non-formal educational students in the cluster of Nakhonchaiburin in overall was at the high level.

3. The examination result of the goodness-of-fit of the structural equation model of factors influencing public – consciousness formation of non-formal educational students in the cluster of Nakhonchaiburin developed by the researcher with empirical data showed that the model was consistent with the empirical data (Chi-square = 130.25, df = 110, P = .09, RMSEA = 0.018, SRMR = 0.024, GFI = 0.98, AGFI = 0.96 and CFI = 1.00).

4. The coefficient of direct effect on factors influencing public – consciousness formation of non-formal educational students in the cluster of Nakhonchaiburin ranging from high to low were 1) citizenship 2) socialization 3) morality and 4) environment in schools, respectively.

The coefficient of indirect effect influencing public – consciousness formation of non-formal educational students in the cluster of Nakhonchaiburin were 1) environment in schools factor influencing through socialization, morality and citizenship ; 2) socialization factor influencing through morality and citizenship; and 3) citizenship factor influencing through morality.

The coefficient of total effect influencing public – consciousness formation of non-formal educational students in the cluster of Nakhonchaiburin ranging from high to low were socialization, citizenship, environment in schools and morality, respectively.

The R^2 of structural equation model of factors influencing public – consciousness formation of non-formal educational students in the cluster of Nakhonchaiburin could explain the variances of public – consciousness formation with the prediction power of 53 %.

Keywords : Structural equation model, public – consciousness

บทนำ

การให้การศึกษาจะช่วยสร้างจิตสำนึกที่สำคัญคือ การมีจิตสาธารณะ (public – consciousness) เนื่องจากมนุษย์เรียนรู้ได้เร็วจากประสบการณ์ตรง ไม่ใช่การณรงค์ ไม่ใช่การสั่งสอนกันในห้องเรียน จิตสาธารณะจะเกิดขึ้นได้เมื่อนักศึกษาเรียนรู้เป็น เข้าใจปัญหาและรู้จักคุณค่าของตนเอง พัฒนาการสองส่วนมิใช่เกิดจากการบอกเล่า การเรียนในห้องเรียนคำบรรยายของผู้สอนในแต่ละสถาบัน แต่ผู้เรียนต้องเชื่อมั่น กล้าตัดสินใจและอาสาพาตัวเองลงไปทำกิจกรรมด้วยตนเอง การรับรู้ถึงเหตุการณ์ อารมณ์ ความรู้สึก ความอ่อนไหว การเข้าถึงประสบการณ์ การลงมือปฏิบัติจริงผ่านกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การมีเพื่อนร่วมอุดมคติ การพูดคุยปรึกษาหารือ ล้วนเป็นตัวหล่อหลอมจิตใจให้รู้จักทำงาน เสียสละแก่ผู้ที่ลำบาก ขัดสนยากจน แก้ปัญหารอบด้านได้ (ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์, 2542 : 21)

ปัญหาจากการขาดจิตสาธารณะที่อยู่ใกล้ตัวเราตลอดเวลาที่ทุกคนต้องตระหนัก เช่น ปัญหายาเสพติด ซึ่งเกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ชาย ไม่นึกถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมโดยรวม ปัญหาการปล่อยน้ำเสียออกจากโรงงานโดยไม่ผ่านการบำบัด ทำให้เกิดความเสียหายต่อการเกษตรและชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ปัญหาการจอดรถยนต์โดยไม่ดับเครื่องยนต์ทำให้เกิดควันพิษโดยเฉพาะเมืองใหญ่ ปัญหาทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลายทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้งทำให้เกิดปัญหาด้านการเลี้ยงดูให้เป็นเด็กที่มีคุณภาพ ซึ่งต้องเป็นผู้ใหญ่ในการพัฒนาสังคมในอนาคต ปัญหาการใช้ทางเท้าสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม เช่น ร้านค้าต่าง ๆ ในเมืองใหญ่ ซึ่งทำให้ผู้สัญจรไปมาไม่มีทางเดินและอาจเกิดอุบัติเหตุได้เมื่อต้องลงไปเดินในถนน ปัญหาการทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลองทำให้เน่าเสีย เป็นมลภาวะทางน้ำสัตว์น้ำถูกทำลายและใช้ในการอุปโภคบริโภคไม่ได้ ปัญหาการฉีดยาเสพติดในสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะสุกร ซึ่งมีผลต่อโรคภัยไข้เจ็บในมนุษย์ เช่น โรคเมะเร็ง เป็นต้น ปัญหาการดื่มสุรา การขับซึรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ในวันเทศกาลต่าง ๆ ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมาก ปัญหาดังกล่าวนับว่าเป็นผลจากการขาดจิตสาธารณะทั้งสิ้น ดังนั้นจิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดกับทุกคนในสังคมทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ และระดับตัวบุคคลที่ต้องหันมาให้ความสำคัญและตระหนักในสิ่งนี้อย่างเร่งด่วน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552)

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทุกแห่ง จึงมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองนโยบายการพัฒนาประเทศ จึงต้องตระหนักต้องปรับตัวให้ทันและสามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลงความต้องการของสังคมให้ได้ โดยการผลิตนักศึกษา ที่มีความสมบูรณ์พร้อมในการอุทิศตนเพื่อสังคมส่วนรวม ได้กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการผลิตนักศึกษาให้ชัดเจนทั้งในด้านความรู้และคุณธรรม เพื่อการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนไป จิตสาธารณะทำให้สังคมคุณภาพ คือ สังคมที่ยึดหลักความสมดุลพอดีและพึ่งตนเองได้ทุกคนควรมีโอกาสและความเสมอภาค ที่จะพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ เพื่อเป็นคนดี คนเก่งพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะและมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีมีเมืองและชุมชนน่าอยู่

จากความสำเร็จและความเป็นมาของปัญหาตามที่กล่าวมา ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยได้พบเห็นอยู่เสมอต้องคอยควบคุมดูแลว่ากล่าวตักเตือนอยู่ตลอดเวลา และจากการบอกเล่าของครูการศึกษา นอกระบบและผู้ปกครอง พบว่า มีนักศึกษาจำนวนหนึ่งมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับต่ำควรได้รับการพัฒนา เช่น

ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่กำหนด ไม่ดูแลรักษาของส่วนรวมเกิดการชำรุดเสียหาย คนอื่นไม่มีโอกาสได้ใช้ การใช้ของส่วนรวมอย่างสิ้นเปลือง เปิดไฟฟ้า เปิดพัดลม เปิดน้ำทิ้งไว้ ไม่ทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม ไม่รู้ลำดับก่อนหลังในการใช้ของส่วนรวม พฤติกรรมดังกล่าวอาจถือได้ว่าขาดจิตสำนึกสาธารณะต่อส่วนรวม ทำให้นักศึกษามีลักษณะนิสัยที่ไม่ดีติดตัวไปและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีคุณภาพ เกิดผลกระทบเสียหายต่อบุคคล องค์กร สังคมประเทศชาติ และระดับโลกต่อไป ปัญหาเหล่านี้สมควรอย่างยิ่งที่จะได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อปลูกจิตสำนึกให้มีจิตสาธารณะ ซึ่งจะนำไปสู่สังคมที่สงบสุข และมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษารูปแบบโครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ ประกอบด้วยตัวแปรต้น 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านความเป็นพลเมือง ด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านการขัดเกลาทางสังคม ส่วนตัวแปรตาม 1 ปัจจัย คือ การเกิดจิตสาธารณะ และนำผลวิจัยไปใช้พัฒนาด้านจิตสาธารณะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติของการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัย ที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์

สมมติฐานของการวิจัย

รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ ที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบเชิงสมมติฐานเบื้องต้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารโดยการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวคิดที่เกี่ยวข้อง สรุปเนื้อหาเป็นองค์ความรู้และร่างรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ ได้ตัวแปรแฝง 5 ตัวแปรและตัวแปรสังเกต 19 ตัวแปร

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีรินทร์ โดยตรวจสอบความเหมาะสม

ของรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus groups) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบเชิงสมมติฐานที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์จำนวน 380 คน ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยโปรแกรม SPSS for Window กับวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นด้วยโปรแกรม LISREL 8.52

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 114,688 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ จำนวน 380 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามคำแนะนำของลินดีมาน, เมเร็นด้าและโกลด์ (Lindeman, Merenda & Gold. 1980 อ้างถึงใน นางลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 105) โดยใช้อัตราส่วน 20 หน่วยต่อ 1 ตัวแปร ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนตัวแปรทั้งหมดที่ต้องประมาณค่าเท่ากับ 19 ตัวแปร จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 380 คน และใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-staged random sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรเป็นสาเหตุเรียกว่า ตัวแปรแฝงภายนอก และตัวแปรผล เรียกว่าตัวแปรแฝงภายใน ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 5 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ 19 ตัวแปร

3.1 ตัวแปรแฝงภายนอก ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 1 ตัวแปร ได้แก่

3.1.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาประเมินจากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ

3.1.1.1 ด้านกายภาพ

3.1.1.2 ด้านกิจกรรม

3.1.1.3 ด้านการบริหาร

3.1.1.4 ด้านวิชาการ

3.2 ตัวแปรแฝงภายใน ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร ได้แก่

3.2.1 ปัจจัยด้านความเป็นพลเมือง ประเมินจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ

3.2.1.1 การเคารพสิทธิผู้อื่น

3.2.1.2 ความรับผิดชอบต่อตนเอง

3.2.1.3 ความรับผิดชอบต่อสังคม

3.2.2 ปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม ประเมินจากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร คือ

3.2.2.1 ความมีวินัย

3.2.2.2 ความซื่อสัตย์

3.2.2.3 ความกตัญญูกตเวที

3.2.2.4 ความเสียสละ

3.2.2.5 ความประหยัด

3.2.3 ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม ประเมินจากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ

3.2.3.1 ด้านครอบครัว

3.2.3.2 ด้านสถานศึกษา

3.2.3.3 ด้านเพื่อน

3.2.3.4 ด้านสื่อสารมวลชน

3.2.4 การเกิดจิตสาธารณะ ประเมินจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ

3.2.4.1 จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

3.2.4.2 จิตสำนึกเกี่ยวกับส่วนรวม

3.2.4.3 จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษา การศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ ประกอบด้วยปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านความเป็นพลเมือง ด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านการขัดเกลาทางสังคม

ตอนที่ 2 สอบถามระดับการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบในกลุ่มนครชัยบุรินทร์

2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความถูกต้องของภาษา ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาจากดัชนีความสอดคล้อง (Index of congruence: IOC) และปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชากรที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็น รายข้อโดยใช้เทคนิค Item-total Correlation พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.37 - 0.91 และการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งฉบับโดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

2.4 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านความเป็นพลเมือง ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านการขัดเกลาทางสังคม ของนักเรียน การศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการเกิดจิตสาธารณะของนักเรียนการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

3. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักเรียนการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ ด้วยการตรวจสอบความสอดคล้อง ของรูปแบบเชิงสมมติฐานที่เบื้องต้นสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อทดสอบความสอดคล้องด้วยค่าสถิติ ดังตาราง 1 (นางลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 128 -169)

ตาราง 1 เกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้อง

ดัชนี	ระดับการยอมรับ
1.ค่าไคสแควร์	ไม่มีนัยสำคัญหรือค่า-p-value สูงกว่า .05 แสดงว่ารูปแบบมีความสอดคล้อง
2.ค่าไคสแควร์สัมพันธ์	มีค่าน้อยกว่า 3.00 แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้อง
3.ค่า GFI	มีค่ามากกว่า .90 ขึ้นไป แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้อง
4. ค่า AGFI	มีค่ามากกว่า .90 ขึ้นไป แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้อง
5.ค่า CFI	มีค่าตั้งแต่ .95 ขึ้นไป แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้อง
6.ค่า SRMR	น้อยกว่า .05 แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้อง
7.ค่า RMSEA	น้อยกว่า .05 แสดงว่า รูปแบบมีความสอดคล้อง

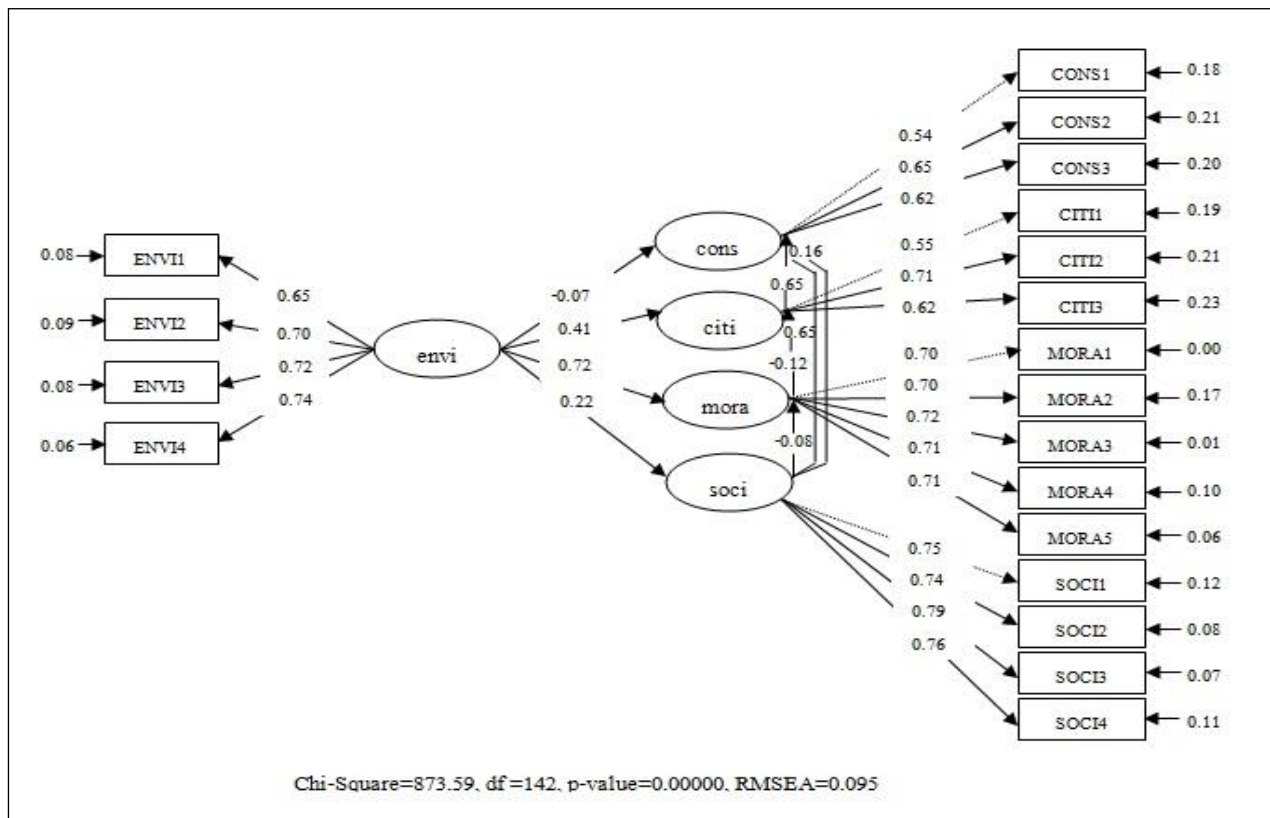
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักเรียนการศึกษานอกระบบในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ระดับการเกิดจิตสาธารณะของนักเรียนการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก

3. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

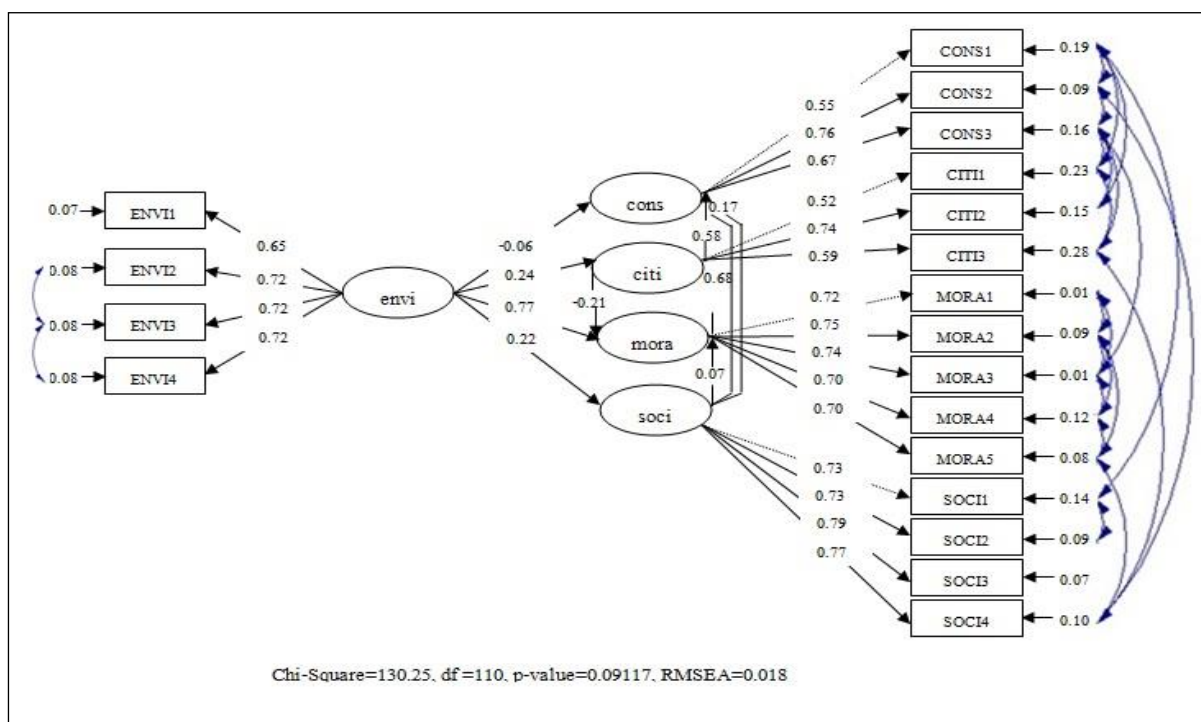
3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลก่อนปรับ

ภาพประกอบ 1 รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ
ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ ก่อนปรับ

จากภาพประกอบ 1 พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า Chi-square = 873.59 ค่า df = 142 ค่า Chi-square/df = 6.15 ซึ่งมีความมากกว่า 3.00 เป็นค่าที่ยังไม่เหมาะสม คือรูปแบบเชิงทฤษฎีกับข้อมูลที่เก็บมายังไม่สอดคล้องกันจึงต้องมีการปรับให้มีความน้อยกว่า 3.00 ส่วนค่า P = 0.00 มีค่าน้อยกว่า 0.05 ถือว่าเป็นค่าที่ยังไม่เหมาะสม (ควรมากกว่า .05) สำหรับค่า RMSEA = 0.095 เป็นค่าที่ยังไม่เหมาะสม (ควรน้อยกว่า .05) และค่า SRMR = 0.031 เป็นค่าที่เหมาะสม ส่วนค่า GFI = 0.087 ค่า AGFI = 0.83 เป็นค่าที่ยังไม่เหมาะสม (ควรมากกว่า .90) และค่า CFI = 0.97 เป็นค่าที่เหมาะสม จากค่าสถิติดังกล่าวยังมีค่าสถิติบางตัวที่ยังมีค่าที่ไม่เหมาะสม แสดงว่า รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ต้องมีการปรับ

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลหลังปรับ

ภาพประกอบ 2 รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ
ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ หลังปรับ

จากภาพประกอบ 2 ผู้วิจัยปรับรูปแบบ (Model) จะพิจารณาจากค่า MI (Modification indices) และค่า EPC (Expected parameter change) ซึ่งเป็นค่าบอกชนิดและทิศทางของพารามิเตอร์ที่คาดว่าจะปรับจากที่มีค่าสูงให้มีค่าลดลงและให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทางทฤษฎีด้วย และเพื่อให้ได้รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ ที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการปรับเส้นผู้วิจัยจะปรับทีละเส้น จำนวน 32 ครั้ง รวม 32 เส้น

หลังจากการปรับรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ พบว่า รูปแบบ (Model) มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า Chi-square = 130.25 ค่า df = 110 ค่า Chi-square/df = 1.18 (มีค่าน้อยกว่า 3.00 เป็นค่าที่ดี) ค่า P = .09 มีค่ามากกว่า 0.05 (ถือว่าโมเดลมีความเหมาะสมและสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์) ค่า RMSEA = 0.018 (มีค่าใกล้เคียง 0 เป็นค่าที่ดีมาก) ค่า SRMR = 0.024 (เป็นค่าที่เหมาะสม) ค่า GFI = 0.98, ค่า AGFI = 0.96 (เป็นค่าที่เหมาะสมมากกว่า .90) ค่า CFI = 1.00 (เป็นค่าที่เหมาะสมมากกว่า 0.95) จากค่าสถิติดังกล่าวพบว่า ทุกตัวมีความเหมาะสม แสดงว่า รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ หลังจากปรับแก้แล้วมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. การศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสำนึกของนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรแฝงหลังปรับปรุงแบบ

ตัวแปรผล	ตัวแปรแฝงภายใน											
	Citi			Mora			Soci			Cons		
ตัวแปรสาเหตุ	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (Envi)	0.33*	0.16*	0.49*	0.78*	0.09*	0.69*	0.23*	-	0.23*	0.06*	0.42*	0.36*
ความเป็นพลเมือง (Citi)	-	-	-	0.21*	-	0.21*	-	-	-	0.59*	-0.03	0.56*
คุณธรรมจริยธรรม (Mora)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.14*	-	0.14*
การขัดเกลาทางสังคม (Soci)	0.68*	-	0.68*	0.07*	0.14*	0.07*	-	-	-	0.17*	0.39*	0.56*
R^2	0.68			0.49			0.05			0.53		

* $P < .05$

จากตาราง 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสำนึกของนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านความเป็นพลเมือง 2) ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม 3) ปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม และ 4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสำนึกของนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ มีดังนี้ 1) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ส่งผลทางอ้อมต่อการเกิดจิตสำนึก โดยส่งอิทธิพลผ่านปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม ปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรมและปัจจัยด้านความเป็นพลเมือง 2) ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม ส่งผลทางอ้อมต่อการเกิดจิตสำนึก โดยส่งอิทธิพลผ่านปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรมและปัจจัยด้านความเป็นพลเมือง และ 3) ปัจจัยด้านความเป็นพลเมืองส่งผลทางอ้อมต่อการเกิดจิตสำนึก โดยส่งอิทธิพลผ่านปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม

ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสำนึกของนักศึกษาการศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม 2) ปัจจัยด้านความเป็นพลเมือง 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และ 4) ปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม

ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของปัจจัยด้านการเกิดจิตสาธารณะ มีค่าเท่ากับ 0.53 นั้นหมายความว่า ปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม ปัจจัยด้านความเป็นพลเมือง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม สามารถอธิบายความแปรปรวนของการเกิดจิตสาธารณะ ได้ถึงร้อยละ 53

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามข้อค้นพบของการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสมมติฐาน การวิจัยดังต่อไปนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบในกลุ่มนครชัยบุรีนทร์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านความเป็นพลเมือง ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านการขัดเกลาทางสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของเมทซ์และยูนิสส์ (Metz & Youniss, 2004 : 281-286) กล่าวว่า กิจกรรมเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเยาวชนในเชิงบวก เป็นประโยชน์กับเยาวชน การเชื่อมโยงระหว่างการมีส่วนร่วมกับพลเมืองและผลการพัฒนามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและมีการมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงน้อยลง และปฟาณี จิตวัฒนา (2542 : 71) กล่าวว่า พันธกรรมเป็นองค์ประกอบแรกของความเป็นคน ส่วนองค์ประกอบที่สองคือ การขัดเกลาทางสังคม มีความสำคัญอย่างยิ่งทำให้บุคคลเป็นคนโดยสมบูรณ์ เช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2545 : 12) ได้ให้แนวคิดฯ สภาพแวดล้อมมีความสำคัญจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และพัฒนานักเรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มความสามารถของตนเองและอยู่ในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของคราฟท์ (Kraft, 1992 : 1465-A) ได้ศึกษาการฝึกอบรมด้านการมีจิตสำนึกทางสังคม พบว่า การอบรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำการให้ความสำคัญกับศาสนา การพัฒนาชุมชนให้เน้นกระบวนการคิด การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการมุ่งมั่นในการทำงาน ส่วนโนบิรา (Nobira, 2007 : 2514) ได้ศึกษาการพัฒนาจิตสำนึกของนักเรียน โดยใช้ทฤษฎีของโคลเบิร์ก (Koldberg) พบว่า การสอนจริยธรรมในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับสมาร์ตและโอเบอร์คลีเยด (Smart & Oberkliad, 2000 : 58) ได้ศึกษาพัฒนาการของเด็กในรัฐวิกตอเรียประเทศออสเตรเลีย ตั้งแต่ปี 1983-2000 ในโครงการThe Australian Temperament Project พบว่า สภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อการพัฒนาความตระหนักในความเป็นพลเมืองของวัยรุ่น โดยเฉพาะครอบครัวที่มีสถานะภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครอบครัวที่มีสถานะภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูงจะประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่วัยรุ่นในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

2. ระดับการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรีนทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน นักศึกษาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ถ้านักเรียนนักศึกษารู้จักบทบาทหน้าที่ต่อตนเอง ต่อสังคมส่วนรวม แล้วจะส่งผลดีต่อประเทศชาติหลายประการตรงกับแนวคิดของประเวศ วะสี (2541 : 20) กล่าวว่า ความสำคัญของจิตสาธารณะเป็นคุณธรรมหนึ่งของพลเมือง เมื่อเกิดจิตสาธารณะจะทำให้เกิดประชาสังคมก่อให้เกิดความ

เข้มแข็งของสังคม ทำให้การเมือง เศรษฐกิจ ศิลธรรมดี และไฟบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจ (2543 : 22-29) กล่าวถึงความสำคัญของจิตสาธารณะไว้ว่า การที่คน มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบพึ่งพากัน มีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าคนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กรแล้วยังมีผลกระทบต่อชุมชนระดับประเทศและระดับโลกและสอดคล้องกับงานวิจัยของคราฟท์ (Kraft, 1992:1465-A) ได้ศึกษาการฝึกอบรมด้านการมีจิตสำนึกทางสังคมโดยการศึกษาทางคริสต์ศาสนาพบว่า ศาสนามีส่วนสัมพันธ์กับคุณลักษณะทางจิตสังคมและสิ่งที่มีผลต่อจิตสังคม คือการอบรมเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำ การให้ความสำคัญกับศาสนา การพัฒนาชุมชนให้เน้นกระบวนการคิด การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการมุ่งมั่นในการทำงาน ส่วนนงลักษณ์ เขียนงาม และสมพร เมธีวัฒนากุล (2553 : 101-108) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามีระดับจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับมาก ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อสังคมและความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ การส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดจิตสาธารณะนั้น สถาบันครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการพัฒนาคนส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษา และชินิชิ (Shinichi, 2007 : 3217-A) ได้ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะและการนำความรู้เข้าไปใช้ในชุมชนกรณีศึกษาการใช้พื้นที่สาธารณะในชนบทไทยพบว่า การขาดจิตสำนึกสาธารณะเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาชีวิตประจำวันของคนในสังคมชนบท พฤติกรรมความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ประจำวันของคนในสังคมจะเกิดขึ้น เมื่อความรู้ที่นำไปใช้ในชุมชนมีเหตุผลสอดคล้องกับวัฒนธรรม จารีตประเพณีและความต้องการปัจจุบันของเขา

3. การตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 26) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในเรื่องสิ่งแวดล้อมจากการลงมือทำกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้เด็กได้เกิดความซาบซึ้ง มีจิตสำนึกที่ดีและนำความรู้ที่ได้รับ ไปใช้ประโยชน์ ส่วนแซนทรอค (Santrock, 113 : 2005) กล่าวว่า นักเรียนนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและกลุ่มเพื่อนในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของวัยรุ่นมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและกลุ่มเพื่อน นงลักษณ์ เขียนงาม และสมพร เมธีวัฒนากุล (2553 : 101-108) กล่าวว่า คุณธรรมและจริยธรรมช่วยพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ช่วยเป็นพลังสำคัญที่ทำให้บุคคลได้รับความสุขและความสำเร็จ ช่วยทำให้ชีวิตมีความสุขสมบูรณ์ ช่วยทำให้เป็นผู้มีภูมิคุ้มกันที่ดี ช่วยทำให้เป็นคนดีมีประโยชน์และมีคุณค่า ช่วยทำให้เป็นคนดีที่ได้รับการยกย่องและไว้วางใจ และปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล (2554 : 29-30) กล่าวถึง ความสำคัญของพลเมืองในระบบประชาธิปไตยว่า คนหรือประชาชนที่เป็นเจ้าของประเทศ มีสิทธิเสรีภาพอย่างเสมอภาคกัน จึงจะประสบความสำเร็จได้ ประชาธิปไตยก็ย่อมไปไม่รอดเพราะประชาธิปไตยไม่ใช่ระบอบการปกครองตามอำเภอใจหรือใครอยากจะทำอะไรก็ทำโดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม ดังนั้น อีสราภาพของพลเมืองจึงต้องควบคู่กับความรับผิดชอบต่อตนเองผู้อื่นและสังคม

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของโนบิรา (Nobira, 2007 : 2514) ได้พัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนโดยใช้ทฤษฎีของโคลเบอร์ก (Kohlberg) พบว่าการสอนจริยธรรมในโรงเรียน มีอิทธิพลต่อการเกิดจิต

สาธารณะ ส่วนฮัว และวัน (Hua. & Wan., 2011) ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาความเป็นพลเมืองของนักเรียนในต่างประเทศ พบว่า ผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความเป็นพลเมือง โดยเฉพาะด้านการศึกษาและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัคร มีส่วนใน การปลูกฝังความรู้สึกความเป็นพลเมืองให้แก่บุตรตั้งแต่เป็นเด็กได้อีกทางหนึ่งด้วย สำหรับซาต (Saad, 1992 : 154-165) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของกิจกรรมในโรงเรียนและการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนในประเทศซาอุดีอาระเบีย พบว่า อิทธิพลด้านสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมในโรงเรียนของนักเรียนมีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายของนักเรียนและการบรรลุเป้าหมายของนักเรียนมีความสัมพันธ์ ต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน และโจนส์และมอร์ริส (Jones & Morris, 1954 : 781-783) ได้ทำการวิจัยพฤติกรรมและความรู้ด้านจริยธรรมของเด็ก พบว่า พฤติกรรมและความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมของเด็กมีความสัมพันธ์อย่างมาก การสอนความรู้ทางศีลธรรมที่โรงเรียนไม่สามารถจะชักจูงเด็กให้เห็นคุณค่าทางจริยธรรมได้ ดังนั้นโรงเรียนจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาการสอน จริยธรรมและศีลธรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ในกลุ่มนครชัยบุรินทร์ ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ด้านความเป็นพลเมือง และด้านคุณธรรม จริยธรรมและปัจจัยด้านการขัดเกลาทางสังคม มีอิทธิพลต่อการเกิดจิตสาธารณะส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยแต่ละปัจจัยมีค่าน้ำหนักส่งผลต่อการเกิดจิตสาธารณะทุกปัจจัย ตรงกับแนวคิดของไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัญจร (2543 : 13) กล่าวว่า จิตสาธารณะเกิดจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกควบคู่กัน เพราะทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน จิตสำนึกที่มาจากภายนอกเกิดขึ้นจากธรรมชาติกระทบต่อความรู้สึกของบุคคล แล้วกลายเป็นจิตสำนึกโดยธรรมชาติและมักไม่รู้ตัว แต่จิตสำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายในการพัฒนาจิตสำนึกต้องกระทำควบคู่กันไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกอร์ดอน (Gordon, 2004 : 1578-B) ได้ศึกษาบทบาทของรูปแบบการเลี้ยงดูและการพัฒนาความรับผิดชอบทางสังคมเพื่อหาปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของความรับผิดชอบทางสังคมของนักเรียนวิทยาลัยศิลปะทั้งชายและหญิง จำนวน 104 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สามารถทำนายความเป็นจริยนิยมทางสังคมที่มีต่อเรื่องวัดความรับผิดชอบทางสังคมได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของซาต (Saad, 1992 : 154-165) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของกิจกรรมในโรงเรียนและการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนในประเทศซาอุดีอาระเบีย พบว่า อิทธิพลด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายของนักเรียน และการบรรลุเป้าหมายของนักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฮัวและวัน (Hua & Wan., 2011:12-115) ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองของนักเรียนในต่างประเทศ พบว่า ผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความเป็นพลเมือง โดยเฉพาะด้านการศึกษา และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัคร ด้านความเป็นพลเมืองให้แก่บุตรตั้งแต่ยังเป็นเด็กได้อีกทางหนึ่งด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของโจนส์ และมอร์ริส (Jones & Morris, 1954 : 781-783) ได้ทำการวิจัยพฤติกรรมและความรู้ด้านจริยธรรมของเด็ก พบว่า การสอนความรู้ทางศีลธรรมที่โรงเรียนไม่สามารถจะชักจูงเด็ก ให้เห็นคุณค่าทางจริยธรรมได้ โรงเรียนจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาการสอนจริยธรรมและศีลธรรม ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรให้ผู้ปกครอง นักศึกษา สื่อมวลชน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา
2. ควรจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาในด้านกายภาพ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการบริหาร และด้านวิชาการให้มีความเหมาะสม
3. ควรจัดโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาแก่นักศึกษา เพื่อให้เกิดความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความเสียสละ และความประหยัด อย่างต่อเนื่อง
4. ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะที่เป็นประชาชนของประเทศเพื่อให้ นักศึกษา เคารพในสิทธิของคนอื่น รับผิดชอบต่อตนเอง และต่อสังคมส่วนรวม
5. ควรมีโครงการส่งเสริมเกี่ยวกับการเกิดจิตสำนึกต่อตนเอง และต่อสังคมส่วนรวมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปดำเนินการวิจัยต่อในเชิงปฏิบัติการว่าผลที่ได้สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้หรือไม่
2. ควรมีการศึกษาการเกิดจิตสาธารณะวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพว่ามีความสอดคล้องกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). *การประเมินจากสภาพจริง*. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- ชัยวัฒน์ ธีระพันธ์. (2542, กรกฎาคม - กันยายน). *Chaos Theory กับจุดเปลี่ยนสังคมไทย*.
สื่อพลัง. 7(3) : 21 – 27.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ :
แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นางลักษณ์ เขียนงาม และสมพร เมธีวัฒนากุล. (2553). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักศึกษา
มหาวิทยาลัย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*. 5 (1) : 101-108.
- ปภาณี ฐิตวัฒนา. (2542). *การพัฒนาสันติสุขด้วยกระบวนการศีลธรรม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคม
วิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล. (2554). *การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองศึกษา. (Civic Education)*.
กรุงเทพฯ : อักษรสัมพันธ์.

- ประเวศ วะสี. (2541). *ยุทธศาสตร์แก้ววิฤตชาติ*. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่น.
- ไพบูลย์ วัฒนธรรมศิริ และสังคม สัจจร. (2543). *สำนักไทยที่พึงปรารถนา*. กรุงเทพฯ : บริษัท
โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.
- Gordon, G. (2004). Moral Reasoning of Young Adults : Political-social Behavior, Family
Background, and Personality Correlates. *Journal of Personality and Social
Psychology*. 10(3) : 1578-B.
- Hua, V. & Wan, H. (2011). *Global citizenship and the global environment*. In Global
citizenship. Edinburgh : Edinburgh University Press.
- Jones, V. & Morris, V. (1954). Relations of Temperament to the Choice of Values.
Journal of Abnormal Social Psychology. 53 : 781-783.
- Kraft, P. N. (1992). *Social Consciousness through Church Education*. [Online]. University
of Pittsburgh. Available from: <http://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/7012/10/>
[accessed 11 December 2013].
- Metz, E. & Youniss, J. (2004). A Demonstration that School-based Required Service
does not Deter-but Heightens-Volunteerism. *Political Science and Politics*.
36(2) : 281-286.
- Nobira, J. (2007). *Building Classroom Discipline*. 3rd ed. New York : Longman.
- Saad, M. A. (1992). *The Influence of School Activities of The Students' Needs
Fulfillment and Their Moral Development at School : An Exploratory
Study of the Intermediate Stage of the Saudi Arabian Public School
System*. Ph.D. (Social Sciences), University of Pittsburgh, U.S.A.
- Santrock, J. W. (2005). *Life-span development*. Burr Ridge, Il: McGraw Hill.
- Smart, D. & Oberklaid, F. (2000). *Australian Temperament Project 1983-
2000*. Australian Institute of Family Studies : Impact Printing.
- Shinichi, S. (2007). Knowledge : A Case Study of Communal Land Formation in Rural,
Thailand. *Dissertation Abstracts International*. 42(05) : 3217 4 A.